

Stowarzyszenie

Ruch Ekologiczny św. Franciszka z Asyżu

**Adres: 31-539 Kraków
ul. Żółkiewskiego 14**

**E-mail: REFA@franciszkanie.pl
Portal: www.swietostworzenia.pl**

**REGON: 356812601
NIP: 6751311399**

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA RUCH EKOLOGICZNY ŚW. FRANCISZKA Z ASYŻU – REFA W ROKU 2021

Ruch Ekologiczny św. Franciszka z Asyżu podsumowuje swoje działania dla ochrony przyrody, środowiska i klimatu w roku 2021 i prezentuje swe działania. Najważniejsze były Szkoła Liderów Ekologii Integralnej wraz z przygotowaniem propozycji centrum ekologii integralnej, zbudowanie Biblioteki Laudato si' na portalu swietostworzenia.pl i w klasztorze w Radomsku oraz przygotowanie do obchodów 40-lecia REFA. Mimo trudności wywołanych pandemią sporo zdziałaliśmy w głoszeniu orędzia *Laudato si'* i ekologii chrześcijańskiej.

1. DANE STOWARZYSZENIA

- adres główny: ul. Żółkiewskiego 14, 31-539 Kraków
- adres biura i do korespondencji: ul. Narutowicza 3, 97-500 Radomsko
- adres e-mail: REFA@franciszkanie.pl, REFA@swietostworzenia.pl
- konto: 62 1240 2294 11110010 0583 4137 PKO SA O/III w Krakowie
- KRS nr 148432, data wpisu: 24.01.2003
- REGON: 356812601, NIP: 6751311399

Historia Ruchu Ekologicznego św. Franciszka z Asyżu (REFA) sięga do początku lat osiemdziesiątych XX w. i środowiska krakowskich franciszkanów. Współcześnie REFA jest stowarzyszeniem typu non-profit z siedzibą główną w Krakowie, biurem w Radomsku i oddziałami terenowymi. Decyzją Krajowego Rejestru Sądowego w Krakowie z 24.01.2003 r. Ruch został prawnie zarejestrowany i uzyskał osobowość prawną jako stowarzyszenie.

Zarząd: o. Stanisław Jaromi (przewodniczący), Emilia Ślimko (skarbnik), Karolina Klinowska (sekretarz), Patryk Biały, Grzegorz Żero (członkowie)

Komisja rewizyjna: Wioletta Wawer, Ewa Figórska, Radostaw Michalski

Strona internetowa: www.swietostworzenia.pl

Cele statutowe REFA

Zgodnie ze statutem, celem REFA jest wspieranie i inicjowanie działań mających na celu aktywną ochronę środowiska przyrodniczego. REFA od początku swojego istnienia prowadzi działania edukacyjne mające na celu wskazanie podstaw chrześcijańskiej ekologii oraz kształtowanie szacunku wobec stworzenia zgodnie z duchowością franciszkańską. Stowarzyszenie chce być głosem ekologów w strukturach Kościoła katolickiego oraz chrześcijańskim głosem wśród ekologów. REFA realizuje swoje cele w konkretnych projektach, wydawnictwach i publikacjach, które mają na celu wskazanie na potrzebę zachowania zdrowego środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym, inicjowanie i propagowanie społecznego zaangażowania na rzecz środowiska naturalnego oraz ochronę klimatu. REFA współpracuje z innymi polskimi i zagranicznymi organizacjami oraz jest członkiem krajowych i międzynarodowych sieci jak: Ogólnopolska Rada Ruchów Katolickich; Więcej niż Energia; Franciscans International; Franciszkanie na rzecz Sprawiedliwości, Pokoju i Ochrony Stworzenia; Terra Mater; Laudato si' Movement oraz Eko-Małopolska.

2. INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ STOWARZYSZENIA W ROKU 2021

Cele REFA są realizowane w oparciu o nieodpłatną i odpłatną działalność społeczną członków i współpracowników Stowarzyszenia. W roku 2021 REFA nie prowadziła działalności gospodarczej. Oto najważniejsze aktywności Stowarzyszenia:

2.1. Szkoła Liderów Ekologii Integralnej REFA

Kontynuowaliśmy nasz ważny projekt i do jego promocji wykorzystywaliśmy ulotkę promującą projekt oraz strony internetowe: <https://swietostworzenia.pl/szkola-liderow/> <https://swietostworzenia.pl/nasze-dzialania/szkola-liderow-ekologii-integralnej>.

W roku 2021 zorganizowaliśmy szereg spotkań promujących Szkołę Liderów Ekologii Integralnej oraz działania REFA, które były wsparciem dla tworzących się Wspólnot Laudato si': we Wrocławiu, Zaborze i Gołuchowie, w Myczkowcach i Kazimierzu Dolnym, w Gdańsku i Kołobrzegu. Uczestniczyliśmy również w spotkaniach publicznych, upowszechniając działania REFA oraz nasze publikacje: w parafii w Giewartowie (diec. gnieźnieńska), w parafii Katowice Podlesie, w kościele franciszkanów w Poznaniu i na targach poznańskich na konferencji inaugurującej cykl „Wielkopolskie rozmowy o klimacie” oraz w Tyńcu w ramach projektu Eko-Logos.

2.2. Promocja książki *Czyńcie Ziemię kochaną!*

W 2021 – Roku Laudato si' REFA wydał publikację *Czyńcie Ziemię kochaną! Ekologia integralna w perspektywie franciszkańskiej* – będącą jednocześnie podsumowaniem 40 lat działalności Stowarzyszenia. Prezentuje ona współczesne oblicze Ruchu, nasze projekty, w tym Szkołę Liderów Ekologii Integralnej. Nasze działania pokazujemy także poprzez prostotę publikacji w miękkiej okładce, wydrukowanej na ekologicznym papierze, bez specjalnych zdobień, bez utwardzania okładki, bez zabezpieczeń folią. I bez dodatkowych wersji próbnych.

Tę i nasze poprzednie publikacje (*Boska Ziemia, Patron ekologów*) promowaliśmy w 2021 roku na organizowanych spotkaniach i w trakcie różnorodnych wydarzeń, w których uczestniczyliśmy.

2.3. Tydzień Laudato si' (16–24.05.2021)

Tydzień Laudato si' 2021 był zwieńczeniem Roku Jubileuszowego Laudato si' i poprzedzał 6. rocznicę podpisania ekoencykliki Papieża Franciszka. W łączności z katolikami z całego świata REFA włączył się w projekt i prezentowaliśmy różne inicjatywy z Polski i z Watykanu, zachęcając do ekologicznej aktywności. Były konkretne spotkania i działania w internecie, promowane w mediach społecznościowych hashtagami: #TydzieńLaudatoSi #LaudatoSi #BoskaZiemia #TroskaOwspólnyDom, #CzyńcieZiemiękochaną, #ŚwiętoStworzenia.

Z modlitwą i orędziem Laudato si' byliśmy na Dolnym Śląsku, w województwie lubuskim, w Wielkopolsce i w centralnej Polsce w województwie łódzkim. Finalny moment Tygodnia Laudato si' nastąpił 24.05.2021 w święto NMP Matki Kościoła na zakończenie Roku Laudato si' w trakcie specjalnego nabożeństwa majowego na placu klasztorным w Radomsku (wielu uczestników przyjechało tam rowerami!), a następnie podczas Eucharystii z dziękczynieniem za papieski projekt ekologii integralnej oraz za zrealizowany w Radomsku przez Wspólnotę Laudato si' projekt „MNIEJ ZNACZY WIĘCEJ w parafii, na cmentarzu i w domu”:

<https://www.swietostworzenia.pl/czytelnia/laudato-si/937-refa-w-tygodniu-laudato-si-2021>.

Odbyła się także rozmowa na żywo Krzysztofa Mączkowskiego z o. Stanisławem Jaromim dla programu „Drzewo Franciszka” w 6. rocznicę ogłoszenia encykliki *Laudato si'*. Została udostępniona na Facebooku 24.05.2021.

2.4. Czas dla Stworzenia

Po raz 7. REFA włączyło się w obchody Czasu dla Stworzenia w dniach 1.09–15.10.2021, zachęcając do działań na rzecz Ziemi, naszego wspólnego domu. Przygotowaliśmy specjalne nagranie, które zostało udostępnione na naszym portalu i w internecie. Zachęcamy w nim do świętowania tego czasu

i promujemy ekologiczne publikacje REFA: <https://www.youtube.com/watch?v=IgdDrMzUlrI>.

Projekt towarzyszył nam we wszystkich imprezach organizowanych w tym czasie m.in. w Kalwarii Wielewskiej – niezwykłym sanktuarium wśród kaszubskich wzgórz i jezior oraz Białogórze (diec. pelplińska), gdzie prosiliśmy o Bożą opiekę nad nami i całym stworzeniem, o ochronę mórz, terenów nadmorskich i świata jako naszego wspólnego domu.

2.5. Projekt ekocentrum w Radomsku jako miejsca spotkania chrześcijańskich ekologów

Przez lata dostawaliśmy wiele znaków od Kościoła w Polsce, że oczekuje mocniejszego franciszkańskiego zaangażowania w tych tematach. Stąd pomysł, aby wzmocnić franciszkański głos w Kościele i w ruchu ekologicznym realizowany przez REFA poprzez wsparcie dla centrum Ruchu w Radomsku, jako miejsca spotkania i formacji dla chrześcijańskich ekologów. W 2021 r. wiele czasu poświęciliśmy na zbadanie możliwości powstania i rozwoju takiego centrum w Radomsku. Przygotowaniu projektu towarzyszyły wizyty studyjne w klasztorach w Europie przekształconych (w jakimś stopniu) w ekocentra lub będących na różnym etapie innowacji ekologicznych w duchu encykliki *Laudato si'*. Wyjazdy realizowane były w terminach: 22.08–5.09.2021 oraz 20–22.11.2021 do wybranych obiektów w Niemczech, Francji, we Włoszech, na Słowacji i Węgrzech.

Cel główny projektu to „dobra zmiana” w postrzeganiu wyzwań ekologicznych wśród polskich katolików przy wykorzystaniu osiągnięć nauki społecznej Kościoła i tradycji franciszkańskiej. Mamy dwie możliwe opcje. W pierwszej prezentujemy analizę warunków urbanistycznych klasztoru w Radomsku, projekt koncepcyjny zagospodarowania terenu oraz analiza rozwiązań technologicznych jak: ekologiczne systemy budowlane, budynki pasywne, budynki plus energetyczne, dachy i ściany zielone, systemy konstrukcyjne drewniane, wykorzystanie naturalnych materiałów budowlanych, surowców i wyrobów wtórnych oraz wtórnego wyposażenia wnętrza, cyrkularny proces budowlany, ekonomia społeczna w procesie budowlanym i wolontariat w procesie inwestycyjnym. Druga opcja opisuje działalność Centrum REFA bez nowych inwestycji oraz warunki powodzenia projektu. Całość prezentujemy na naszym portalu: <https://swietostworzenia.pl/2-aktualne/985-ekocentrum-w-radomsku-jako-miejsce-spotkania-chrzescijanskich-ekologow>.

2.6. Cykl 4 katechez o *Laudato si'* nagranych w ramach projektu „Ekologia integralna encykliki *Laudato si'* w działaniu wspólnot Caritas i społeczności lokalnych”. Katechezy wygłosił o. Stanisław Jaromi, a w ich przygotowaniu i nagraniu pomagali członkowie Wspólnoty *Laudato si'* w Radomsku. Nagrania zostały udostępnione na kanale YouTube i były promowane na portalu swietostworzenia.pl oraz w mediach społecznościowych.

2.7. Biblioteka *Laudato si'*

To najnowsze dzieło REFA realizowane w ramach projektu „Ekologii integralnej encykliki *Laudato si'* w działaniu wspólnot Caritas i społeczności lokalnych” (realizacja na przełomie roku 2021 i 2022). Już od dawna chcieliśmy zebrać w jednym miejscu ważne teksty kolejnych papieży oraz biskupów polskich odnoszące się do kwestii ekologicznych. Zrealizowaliśmy to zadanie w czasie pandemii. Nasza biblioteka ma dwie odsłony: wirtualną (na portalu swietostworzenia.pl) oraz fizyczną (w formie tradycyjnej czytelnicy we franciszkańskim klasztorze w Radomsku). W internetowej bibliotece zebraliśmy teksty źródłowe, których treści wnoszą istotny wkład dla chrześcijańskiej ekologii. Są to encykliki, papieskie homilie i orędzia, apele i wypowiedzi biskupów.

2.8. Modernizacja portalu swietostworzenia.pl

W związku z budową Biblioteki *Laudato si'* została stworzona specjalna podstrona. Modernizacja portalu miała jednak szerszy zasięg. Został on przebudowany tak, aby odpowiadał na bieżące potrzeby czytelników. Rozpoczęła się od oceny i pogrupowania wszystkich materiałów w portalu. Opracowano nową architekturę informacji. Stworzono trzy środowiska: środowisko programistyczno-testowe, środowisko redakcyjne oraz zaktualizowane środowisko produkcyjne. Po redakcji i wdrożeniu nowej architektury informacji wprowadzono nowe działy. Modyfikacje w modułach portalu pozwoliły nam na osiągnięcie większej zgodności z nowoczesnymi platformami mediów

społecznościowych, co umożliwiło nam osiągnięcie większej widoczności. Przygotowano również zestaw grafik, które zostały rozpowszechnione za pośrednictwem różnych mediów.

3. WAŻNIEJSZE WYDARZENIA MEDIALNE I WYSTĄPIENIA PRZEDSTAWICIELI REFA W ROKU 2021

- 3.02.2021 – debata online **Trudności w spotkaniu katolików i ekologów**. Gośćmi byli: Zbigniew Żurek, Michał Lewicki, Aneta Rayzacher-Majewska i o. Stanisław Jaromi.
- **Konferencja online** składająca się z 8 miniwykładów, pokazująca główne tematy Szkoły Liderów Ekologii Integralnej REFA. Wystąpili: Emilia Ślimko, Mariusz Zatylny, Anna Bednarek, Zbigniew Wróblewski, Tomasz Benda oraz franciszkanie o. Radosław Kramarski, o. Bogdan Kocańda, o. Stanisław Jaromi. Nagranie dostępne jest na: <https://youtu.be/OKCiOwhBtNE>.
- **„Pochwała stworzeń” św. Franciszka** jako modlitwa współczesnego świata w Międzynarodowy Dzień Ziemi – nagranie odbyło się 31.03.2021 r. w ogrodzie franciszkańskiego klasztoru w Radomsku z udziałem grupy młodych recytatorów oraz zespołu muzycznego Ichtis. Całość stanowi franciszkańską część multimedialnego maratonu #OnePeopleOnePlanet, realizowanego w ramach tegorocznego Dnia Ziemi – Earth Day 2021. Nagrań dokonano w takich miejscach, jak Giza w Egipcie, Nowy Jork, Jerozolima. Podsumowanie projektu opublikowaliśmy na naszym portalu: <https://swietostworzenia.pl/czytelnia/laudato-si/931-franciszka-pochwala-stworzen-z-radomska>.
- W programie TVP3 Łódź pt. *Budzi się ludzie* 18.07.2021 znalazło się kilka minut dla ekologii franciszkańskiej, zob. <https://lodz.tvp.pl/41866755/budzi-sie-ludzi>.
- Realizacja 2 nagrań w ramach projektu „Katecheza bez granic”, który powstał z inicjatywy Anety Rayzacher-Majewskiej z UKSW i przeznaczony jest dla tych, którzy oczekują pomocy w wychowaniu religijnym i katechizacji dzieci – rodziców, katechetów, animatorów i duszpasterzy. Pierwsze nagranie – *Czy chrześcijaństwo jest ECO?*: <https://www.youtube.com/watch?v=cjzwyiRGeAY> oraz drugie – *Czy naukowiec może być wierzący?*: <https://www.youtube.com/watch?v=UjDuplnVR8o>.
- Razem z redakcją programów katolickich TVP z Krakowa nagraliśmy 8-minutowy reportaż dla magazynu *W dobrej wierze*. Jego odcinek 47., który premierę miał pod koniec września, prezentuje nasz Ruch i orędzie *Laudato si'*. A wszyscy dostaliśmy piękny prezent na dzień św. Franciszka i 40-lecie REFA. Program jest stale dostępny w internecie: <https://www.tvp.pl/regiony-tvp/regiony/krakow/magazyny/w-dobrej-wierze/wideo/odc-47/55988615>.
- Nagranie dla programu telewizyjnego *Między Niebem a Ziemią* emitowane w TVP1 14.11.2021 z okazji szczytu klimatycznego COP26 w Glasgow. W obszernym ekoreporcie wzięli udział o. Stanisław Jaromi i o. Jan Szewek z REFA oraz Konstanty Pilawa z Klubu Jagiellońskiego <https://vod.tvp.pl/.../miedzy-ziemia-a-niebem,14112021...>
- Udział w audycji o ekologii w kontekście COP26 w radiu eM 7.11.2021 i wywiad Sylwestra Strzałkowskiego z o. Stanisławem Jaromim: <https://www.radioem.pl/doc/7205862.7-11-2021-Pytania-po-smierci-mlodej-matki-Papiez-do-uczestnikow>.
- 30.12.2021 – spotkanie świąteczne z kolędowaniem, dzieleniem się radością z Bożego Narodzenia oraz podsumowaniem roku 2021 działań Wspólnoty Laudato si' i REFA. Towarzyszyła mu degustacja lokalnych ekoproduktów, następnie była Msza św. dziękczynna i nagranie ekokatechezy publikowanej na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=CT-7PqOAGew>.

4. WAŻNIEJSZE PUBLIKACJE REFA W ROKU 2021

Czyńcie Ziemię kochaną! Ekologia integralna w perspektywie franciszkańskiej, S. Jaromi (red.), Kraków 2021 (licząca 152 strony monografia a w niej 20 tekstów 14 autorów, ilustrowana historia 40 lat REFA oraz wyniki ankiety REFA na Rok Laudato si' nt. kondycji ekologii w Kościele)

Kościół na drodze ekorozwoju – tekst o. Stanisława Jaromiego na zakończenie Roku Laudato si’ dla portalu misyjne.pl z 3.06.2021 na <https://misyjne.pl/stanislaw-jaromi-ofmconv-kosciol-na-drodze-ekorozwoju>.

Mniej znaczy więcej – rozmowa Agaty Kowalskiej z o. Stanisławem Jaromim w „Niedzieli Częstochowskiej” 2021, nr 8. Rozmowa o ochronie środowiska i klimatu oraz o tym, jak chrześcijanie mogą angażować się ekologicznie.

Kto szanuje środowisko naturalne, szanuje też człowieka – wywiad Jolanty Tęczy-Ćwierz z „Gazety Krakowskiej” o ekologii chrześcijan, wojnach i grzechach ekologicznych oraz o projekcie „Mniej znaczy więcej. W domu, w parafii, na cmentarzu”; ukazał się 29.10.2021 jednocześnie w trzech gazetach („Gazeta Krakowska”, „Dziennik Bałtycki”, „Głos Wielkopolski”)

Wywiad z o. Stanisławem Jaromim dla Katolickiej Agencji Informacyjnej (KAI) z okazji święta Patrona Ekologów i 6 lat recepcji encykliki Laudato si’ – w którym mówi o pozytywnych i negatywnych elementach recepcji encykliki Laudato si’ w Polsce. Pytał: „Jak świat może być zdrowy – również w sensie ekologicznym – jeżeli my, jako społeczność ludzka, tak bardzo chorujemy i nie chcemy, by Ziemia była wspólnym gościnnym domem dla wszystkich?”. <https://www.swietostworzenia.pl/czytelnia/pisza-inni/959-wywiad-z-o-stanislawem-jaromi-dla-kai-z-okazji-swiet-patrona-ekologow>. Wywiad był cytowany w wielu na wielu portalach i mediach.

Liturgia Słowa Bożego: Dzieje wody, opr. o. Stanisław Jaromi, magazyn „Drzewo Franciszka” 2021, nr 3, s. 6–8.

Woda w tradycji chrześcijańskiej, tekst o. Stanisław Jaromi, magazyn „Drzewo Franciszka” 2021, nr 3, s. 52–55.

Czy zielony konserwatyzm jest możliwy? – wywiad z o. Stanisławem Jaromim dla Radomsko24.pl.

Ponadto w ramach na portalu swietostworzenia.pl opublikowaliśmy w 2021 roku 46 artykułów na temat działań podejmowanych przez REFA oraz wydarzeń dotyczących ekologii chrześcijańskiej oraz ponad 90 artykułów przygotowanych w ramach internetowej Biblioteki Laudato si’.

5. POZOSTAŁE FORMY DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA W ROKU SPRAWOZDAWCZYM

Zebrania zarządu: 29.01.2021, 7.04.2021 i 23.09.2021. Pomoc merytoryczna dla działań franciszkańskiej Komisji ds. Sprawiedliwości, Pokoju i Ochrony Stworzenia.

6. GŁÓWNE ZDARZENIA PRAWNE O SKUTKACH FINANSOWYCH

Umowa nr G-2103-61795 z European Climate Foundation oraz umowa nr CP/2021/MOEI/5 na realizację projektu Franciszkańskie Centrum Laudato si’ w Radomsku zawarta z Caritas Laudato si’ w ramach konkursu na „Modelowy ośrodek ekologii integralnej” finansowanego przez NFOSiGW.

Za zarząd Stowarzyszenia Ruch Ekologiczny św. Franciszka z Asyżu:

o. Stanisław Jaromi, przewodniczący

Karolina Klinowska, sekretarz

Kraków-Radomsko, 24.03.2022